

บันทึก

เรื่อง ปัญหาเกี่ยวกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการสามัญศึกษา
จังหวัด พ.ศ.๒๕๒๙ (กระทรวงศึกษาธิการจะออกระเบียบโดยอาศัยข้อ ๒๓
แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๖ ฯ มอบหมายหน้าที่ให้ผู้ว่าราชการ
จังหวัดซึ่งเป็นข้าราชการนอกสังกัดกระทรวงศึกษาธิการปฏิบัติได้หรือไม่

จังหวัดสมุทรสงครามได้มีหนังสือ ที่ สส ๐๐๓๐/๑๔๒๙๙ ลงวันที่ ๒๖
พฤศจิกายน ๒๕๒๙ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า เนื่องด้วยกระทรวงศึกษาธิการ
ได้ประกาศใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการสามัญศึกษาจังหวัด พ.ศ.๒๕๒๙
โดยอาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒๓^๑แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๖ ลงวันที่ ๒๙
กันยายน พ.ศ.๒๕๑๕ และได้สั่งการให้จังหวัดถือปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงศึกษาธิการ ด่วน
มาก ที่ ศธ ๐๘๐๔/๒๘๖๐๔ ลงวันที่ ๑๑กันยายน ๒๕๒๙

จังหวัดได้พิจารณาแล้วเห็นว่าประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๖ ฯ เป็น
กฎหมายเกี่ยวกับการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรมโดยทั่วไป และมีได้มีข้อใดในประกาศของ
คณะปฏิวัติฉบับดังกล่าวกำหนดให้เจ้ากระทรวงใดมีอำนาจระเบียบเพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตาม
ข้อใดตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าวได้ จังหวัดจึงได้มีหนังสือ ที่ สส ๐๐๓๐/๑๒๕๗๑
ลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๒๙ หรือกระทรวงศึกษาธิการเพื่อให้พิจารณาทบทวนการออกระเบียบ
ดังกล่าว ต่อมากระทรวงศึกษาธิการได้มีหนังสือที่ ศธ ๐๘๐๔/๓๕๕๙๖ ลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน
๒๕๒๙ ยืนยันว่ากระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจที่จะออกระเบียบใด ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา การ
ศาสนา และการวัฒนธรรมตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๒๓ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าวได้

จังหวัดได้พิจารณาแล้วยังไม่เห็นด้วยกับความเห็นของกระทรวงศึกษาธิการ
ดังกล่าว เพราะโดยหลักแห่งกฎหมายแล้ว การที่เจ้ากระทรวงจะกำหนดหรือวางระเบียบใด ๆ
เพื่อถือปฏิบัติเป็นการภายในของกระทรวงโดยที่ระเบียบนั้นมิได้เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอกสังกัด
กระทรวงย่อมจะกระทำได้ แต่ถ้าระเบียบใดมิได้เป็นระเบียบภายในของกระทรวงโดยเฉพาะ แต่
ต้องเกี่ยวพันถึงอำนาจหน้าที่ของบุคคลภายนอกสังกัดกระทรวงด้วย เจ้ากระทรวงจะวางระเบียบ
ดังกล่าวได้โดยอาศัยอำนาจแห่งกฎหมายใดกฎหมายหนึ่งที่ให้อำนาจไว้อย่างชัดเจน หรือโดย
อาศัยคณะรัฐมนตรีเท่านั้น จะอาศัยความในข้อใดข้อหนึ่งแห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่
๒๑๖ ฯ มาวางระเบียบหาได้ไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๔) ได้พิจารณา

^๑ข้อ ๒๓ กระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษา การศาสนา และการ
วัฒนธรรม

ปัญหาดังกล่าวประกอบกับรับฟังคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวง และจังหวัดสมุทรสงคราม) และผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมสามัญศึกษา) แล้ว มีความเห็นว่า ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๖ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ เป็นกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม ที่กำหนดให้มีส่วนราชการต่าง ๆ ของราชการบริหารส่วนกลางและกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการดังกล่าวเท่านั้น ส่วนการสั่งการและการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการต่าง ๆ รวมทั้งการมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนนั้น ต้องเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งในเวลานี้ได้แก่ ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ฉะนั้น ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการการสามัญศึกษาจังหวัด พ.ศ. ๒๕๒๙ ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒๓^๒ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๖ จึงเป็นการอ้างกฎหมายที่ไม่ตรงกับกรณี แต่โดยที่ระเบียบนี้เป็นระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินงานสามัญศึกษา ซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการตามข้อ ๒๓ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๖ ๑ ดังกล่าว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกระทรวงศึกษาธิการตามที่บัญญัติไว้ในข้อ ๒๑^๓ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ๑ จึงอาจวางระเบียบใด ๆ เพื่อถือปฏิบัติภายในวงราชการของกระทรวงศึกษาธิการได้ แต่การที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการจะมอบหมายให้ผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งเป็นข้าราชการนอกสังกัดกระทรวงศึกษาธิการปฏิบัติตามระเบียบดังกล่าว ๑ โดยถือเป็นหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดจะต้องปฏิบัติตามข้อ ๕๓ (๒)^๔ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ๑ นั้น ระเบียบดังกล่าวจะต้องออกโดยมีกฎหมายหรือมติของคณะรัฐมนตรีให้อำนาจไว้โดยตรง ในกรณีนี้ปรากฏว่าระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการการสามัญศึกษาจังหวัด พ.ศ. ๒๕๒๙ ได้ออกโดยอาศัยอำนาจตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๖ ๑ ซึ่งเป็นการอ้างกฎหมายที่ไม่ตรงกับกรณีดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น และมีได้ออกโดยอาศัยอำนาจมติของคณะรัฐมนตรี แม้ตามข้อ ๕^๕ แห่งระเบียบนี้จะกำหนดให้คณะกรรมการการสามัญศึกษาจังหวัดอยู่ใน

^๒โปรดดูเชิงอรรถที่ (๑)

^๓ข้อ ๒๑ ภายในบทบัญญัติข้อ ๙ กระทรวงหนึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกระทรวงและจะให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง เป็นผู้สั่งและปฏิบัติราชการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงก็ได้

ในกรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเป็นผู้บังคับบัญชาส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรมแต่ไม่ได้สังกัดกระทรวง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงจะมอบหมายให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงปฏิบัติราชการแทนก็ได้

^๔ข้อ ๕๓ ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

๑.ล๑

๑.ล๑

(๒) บริหารราชการตามที่คณะรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม มอบหมาย หรือตามที่นายกรัฐมนตรีสั่งการในฐานะหัวหน้ารัฐบาล

^๕ข้อ ๕ ให้คณะกรรมการการสามัญศึกษาจังหวัดอยู่ในกรอบอำนาจการของคณะอนุกรรมการศึกษา ศาสนาและศิลปวัฒนธรรมจังหวัด

กรอบอำนาจการของคณะกรรมการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรมจังหวัด ซึ่งแต่งตั้งโดย
อาศัยอำนาจตามมติคณะรัฐมนตรีตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ ศธ ๖๓๙/๒๕๒๘ ก็ตาม แต่
มติของคณะรัฐมนตรีดังกล่าวก็มิได้เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสามัญศึกษาจังหวัดแต่ประการใด
ฉะนั้น ระเบียบนี้จึงไม่มีผลบังคับแก่ผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งเป็นข้าราชการนอกสังกัด
กระทรวงศึกษาธิการ

(ลงชื่อ) อมร จันทสมบุรณ์

(นายอมร จันทสมบุรณ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ตุลาคม ๒๕๓๐